

Stručni rad

FORMIRANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH SKUPINA U IZBORNOJ NASTAVI DRUGOG STRANOG JEZIKA – KRATKI PREGLED

Luka Huzjak, profesor njemačkog jezika

OŠ Eugena Kumičića, Velika Gorica

Sažetak

Cilj ovog rada je pružiti kratak pregled grupiranja učenika u izornoj nastavi drugog stranog jezika u osnovnoj školi. U radu se uvodno ističu dokumenti kojima se na razini cijele Europske unije potiče učenje drugog stranog jezika kako bi više mladih govorilo barem dva europska jezika uz materinski. U drugoj cjelini obrađen je važeći zakonodavni okvir – Pravilnik o broju učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini u osnovnoj školi (NN 124/2009, 73/2010) i Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/2008, 90/2010) uzimajući u obzir važeća i obvezujuća tumačenja Ministarstva znanosti i obrazovanja, aktivnosti Sindikata hrvatskih učitelja i Kurikulume za predmete Njemački, Francuski i Talijanski jezik. U trećoj cjelini prikazujemo rezultate anonimnog upitnika dobivene na uzorku od 115 ispitanika iz Facebook grupe *Drugi strani jezik u nastavi* koja okuplja učitelje i profesore drugog stranog jezika u školama Republike Hrvatske.

Ključne riječi: drugi strani jezik, izborna nastava, grupiranje učenika

1. UVOD

Engleski jezik postao je dominantan jezik u osnovnoj školi. Većina kolegica i kolega smatra da bi učenje drugoga stranog jezika trebalo postati obvezatno. No, nije to samo mišljenje struke, nego i stav Europske unije. Tako zaključci Europskog vijeća iz prosinca 2017. godine jasno preporučuju poboljšanje učenja jezika kako bi više mladih govorilo barem dva europska jezika uz materinski. [6]

Snažnije promicanje učenja drugog stranog jezika potiče se na razini čitave Europske unije u više dokumenata.¹ Dokaz tomu su različiti dokumenti i strategije koje to i potvrđuju: Akcijski plan „Promoting Language Learning and Linguistic Diversity“, Rezolucija Vijeća od 21. studenog 2008. o europskoj strategiji za višejezičnost [10], Preporuka Vijeća od 20. prosinca 2012. o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja [9], Uredba (EU) br. 1288/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi programa „Erasmus+“: programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport i o stavljanju izvan snage Odluka br. 1719/2006/EZ, br. 1720/2006/EZ i br. 1298/2008/EZ [11], Zaključci Vijeća od 20. svibnja 2014. o višejezičnosti i razvoju jezičnih kompetencija [13] te Zagrebačka rezolucija o višejezičnosti [12].

Sadašnjim zakonodavnim uređenjem upitna je višejezičnost u osnovnoškolskom obrazovanju. Učenike se ne potiče na učenje drugog stranog jezika. Nadležna državna tijela nisu prepoznala ili ne razumiju nužnost učenja dodatnog stranog jezika zbog konkurentnosti, mobilnosti te osobnog i profesionalnog razvoja.² Kao jedan od problema uočavam nemogućnost ili nejasne upute Ministarstva znanosti i obrazovanja vezane za pohađanje drugog stranog jezika za učenike istoga ili više razreda u odgojno-obrazovnim skupinama koje imaju manje od 14 učenika. Omogućavanje pohađanja drugog stranog jezika za skupine s manje od 14 učenika svakako je dodatan poticaj za učenje drugog stranog jezika, a time i brže usvajanje preporuka EU.

---

¹ U članku navodim samo neke primjere.

² „Iz Ministarstva obrazovanja poručuju, radi se na novom Nacionalnom planu razvoja obrazovanja pa će se i o tome promisliti.“ Apel s okruglog stola: drugi strani jezik uvesti kao obvezan predmet u osnovne škole, Jutarnji list. URL: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/apel-s-okruglog-stola-drugi-strani-jezik-uvesti-kao-obvezan-predmet-u-osnovne-skole-15071090> (3.9.2021.).

2. ZAKONODAVNI OKVIR

Ministarstvo znanosti i obrazovanja u nekoliko dopisa ističe Preporuke Vijeća Europske unije o sveobuhvatnom pristupu i poučavanju i učenju jezika (8638/19). Bivša ministrica Blaženka Divjak u svom dopisu od 12. lipnja 2019. [2] upućuje sve osnovne i srednje škole na spomenute Preporuke. U dopisu se ističe da se Preporukama podupire „višejezičnost u središtu vizije europskog prostora obrazovanja“ te „potreba razvijanja svijesti o važnosti jezika u školama“. Ministarstvo poziva škole da podupru poučavanje najmanje dvaju stranih jezika, potaknu nastavnike da se bolje upoznaju s Preporukama i nastavnicima omoguće da prezentiraju učenicima i roditeljima vrijednosti učenja stranih jezika. Na Preporuke se upućuje i u dopisu bivše državne tajnice Branke Ramljak od 8. lipnja 2020. [3] kao i u odgovoru Vesne Šerepac, ravnateljice Uprave za odgoj i obrazovanje Ministarstva znanosti i obrazovanja Sindikatu hrvatskih učitelja od 23. veljače 2021. [4] Nažalost, spomenute Preporuke u školskoj praksi predstavljaju samo mrtvo slovo na papiru kao što je i uz podršku Sindikata hrvatskih učitelja navedeno u tiskanom izdanju *Novog lista* u članku *Neravnopravan drugi strani jezik u školama*, objavljenom 24. ožujka 2021. [7]

O broju učenika u odgojno-obrazovnoj skupini odlučuje se na osnovi dvaju propisa – to su Pravilnik o broju učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini u osnovnoj školi (NN 124/2009, 73/2010) [8] i Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/2008, 90/2010). [5] Pravilnik je donio aktualni ministar Radovan Fuchs 2009. i izmijenio/dopunio ga 2010. Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja također se mijenjao dva puta, ali ni Pravilnik ni Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja ni nakon promjena nisu ni na koji način doprinijeli formiranju odgojno-obrazovnih skupina s manje od 14 učenika za izbornu nastavu drugog stranog jezika.

Sukladno članku 10. Pravilnika o broju učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini u osnovnoj školi (NN 124/2009) za odgojno-obrazovnu skupinu diferenciranog dijela nacionalnog okvirnog kurikuluma (izborni nastavni predmeti) i odgojno-obrazovnu skupinu produženoga boravka najveći broj učenika utvrđuje se sukladno odredbama članka 3. ovoga pravilnika

koje se odnose na redoviti razredni odjel, a prema članku 3. redoviti razredni odjel ima od 14 do 28 učenika.

Prema Državnom pedagoškom standardu osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/2008) članku 11. odgojno-obrazovni rad odgojno-obrazovne skupine za izbornu nastavu informatike, vjeronauka i drugoga stranog jezika izvodi se po mjerilima redovite nastave, a izborna nastava iz vjeronauka izvodi se u odgojno-obrazovnim skupinama koje imaju i manje od 14 učenika.

2.1. TUMAČENJA MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

U svakodnevnoj školskoj praksi susrećemo se sa situacijama da ni ravnatelj školske ustanove, ni savjetnici AZOO-a, ni pravna služba Sindikata hrvatskih učitelja nisu nadležni protumačiti propise koje je donijelo ili koji su iz djelokruga Ministarstva znanosti i obrazovanja. Samo Ministarstvo znanosti i obrazovanja, odnosno tijelo, institucija koja je propise i donijela može sa stopostotnom sigurnošću protumačiti vlastite propise ili propise iz svoje nadležnosti.³

Sindikat hrvatskih učitelja uputio je dopis Ministarstvu znanosti i obrazovanja u kojem su među ostalim istaknuti dokumenti EU-a koji potiču učenje stranih jezika, nadalje istaknuta je mogućnost obveznog drugog stranog jezika, formiranje skupina s manje od 14 učenika, bolje reguliranje ispisa, ravnopravnost obveznih i izbornih predmeta, aktivno poticanje učenja drugog stranog jezika te izmjena i dopuna propisa vezanih za poticanje ranog učenja drugog stranog jezika.

Odgovor Sindikatu hrvatskih učitelja upućuje Vesna Šerepac, ravnateljica Uprave za odgoj i obrazovanje Ministarstva znanosti i obrazovanja Sindikatu hrvatskih učitelja 23. veljače 2021. [4] Šerepac ističe da učenicima nikada nije uskraćeno pravo učenja drugog stranog jezika onih odgojno-obrazovnih skupina u kojima je došlo do smanjenja broja učenika. Nadalje, prema odgovoru pravobraniteljici za djecu navodi da se u školi tijekom godina može smanjiti broj učenika uključenih u izborni program, ali da će se učenicima omogućiti pravo na

---

³ Uputno je tražiti mišljenje primjerice pravne službe Sindikata hrvatskih učitelja, naravno, ako ste član sindikata ili tražiti tumačenje/mišljenje Uprave za odgoj i obrazovanje Ministarstva znanosti i obrazovanja *mailom* na pisarnicu ili sustavom ePodnesak. Vidi kontakte MZO-a: <https://mzo.gov.hr/kontakti/177> (3.9.2021.).

pohađanje odabranog izbornog programa i s manje od 14 učenika. Također, ako je broj učenika veći od propisanog⁴, nastava se može izvoditi i u dvije odgojno-obrazovne skupine. Naveden je i jedan konkretan mogući primjer: „U većim školama kada postoje četiri paralelna 4. razreda, broj učenika ne može biti manji od 14 učenika kada se formira odgojno-obrazovna skupina, npr. ako je u svakoj skupini 10 ili 12 učenika onda se moraju spajati u dvije odgojno-obrazovne skupine (npr. 4.a i 4.b te 4.c i 4.d). Ako se tijekom školske godine učenici u 7. razredu ispisuju s učenja izbornog predmeta, te tijekom školske godine u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini ostane po 12 učenika, odgojno-obrazovne skupine se ne moraju spajati u jednu odgojno-obrazovnu skupinu.“⁵

Zbog navedenog, a na temelju navedenih obvezujućih i važećih novijih tumačenja Ministarstva znanosti i obrazovanja jasno i nedvosmisleno proizlazi da ako je broj učenika veći od propisanog, izborna nastava može se izvoditi i u dvije odgojno-obrazovne skupine i istodobno, ako se tijekom školske godine učenici ispisuju s učenja izbornog predmeta, te tijekom nastavne godine u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini ostane manje od 14 učenika, odgojno-obrazovne skupine ne moraju se spajati u jednu odgojno-obrazovnu skupinu.

2.2. KURIKULUMI

Smatram da su kurikulumi za druge strane jezike, odnosno za predmete Njemački, [4] Francuski [4] i Talijanski jezik [4] koji su stupili na snagu 2019. objavom Odluke o donošenju kurikuluma za nastavni predmet u Narodnim novinama u suprotnosti s važećim propisima kada je riječ o grupiranju učenika.

Naime, u kurikulumu za predmet Njemački jezik eksplicitno je navedeno: „jedan od objektivnih preduvjeta za učinkovito učenje i poučavanje njemačkoga jezika jest rad s manjim brojem učenika u skupini gdje svaki pojedinac dobiva priliku aktivno sudjelovati.“ Slično je navedeno i u kurikulumu za predmet Francuski jezik: „Jedan od objektivnih preduvjeta za kvalitetnu nastavu francuskoga jezika jest rad u

---

⁴ Primjerice, u slučaju da 5. d razred ima 20 učenika, a 5. e 9 učenika, ne mora se formirati odgojno-obrazovna skupina s 29 učenika, nego je moguće ostaviti dvije odgojno-obrazovne skupine.

⁵ Broj učenika od 10 ili 12 učenika ovdje je samo naveden kao primjer i ne predstavlja kriterij za spajanje ili nespajanje odgojno-obrazovnih skupina.

skupinama s manjim brojem učenika približno sličnih razvojnih obilježja i iste razine ovladanosti francuskim jezikom. U takvim skupinama svaki učenik aktivno sudjeluje i izražava se, što je temeljni preduvjet za razvoj komunikacijske kompetencije.“ Kurikulum za predmet Talijanski jezik preporučuje konkretan broj: „Jedan od objektivnih preduvjeta za kvalitetnu nastavu talijanskoga jezika jest rad u skupinama s manjim brojem učenika približno sličnih razvojnih obilježja i iste razine ovladanosti komunikacijskom kompetencijom. Kako bi svaki pojedinac imao mogućnost aktivnoga sudjelovanja i izražavanja, što je temeljni preduvjet za razvoj komunikacijske kompetencije, ne preporučuje se da u skupini bude više od 15 učenika.“

Na temelju navedenog ostaje nejasno kako su radne skupine Ministarstva znanosti i obrazovanja ili sama bivša ministrica Divjak previdjele ili možda namjerno nisu uvažile preporuku stručnih reformskih dokumenata, odnosno nisu uvažile kurikulume za pojedine predmete. Uspoređujemo li kurikulume i važeće zakonske propise (vidi 2.), ni razredni odjeli ni odgojno-obrazovne skupine ne dijele se ako je u njih uključeno više od 15 učenika. Stoga smatram da reformski dokumenti i važeći zakonski propisi nisu usklađeni.

Možemo samo zaključiti da činjenice navedene u kurikulumima spomenutih predmeta pod stavkom „Grupiranje učenika“ za Ministarstvo predstavljaju isključivo samo preporuke struke koje MZO kao donositelj reformskih dokumenata nije uvažio.

3. UČITELJI O GRUPIRANJU

U trećoj cjelini prikazujemo rezultate anonimnog upitnika dobivene na uzorku od 115 ispitanika iz Facebook grupe *Drugi strani jezik u nastavi* koja okuplja učitelje i profesore drugog stranog jezika u školama Republike Hrvatske. U anonimnom upitniku postavili smo pet pitanja.

Prvo pitanje glasi: „1. Treba li se izbornoj nastavi drugog stranog jezika omogućiti formiranje odgojno-obrazovnih skupina i s manje od 14 učenika?“

Svi ispitanici slažu se da bi se izbornoj nastavi drugog stranog jezika trebalo omogućiti formiranje skupina i s manje do 14 učenika.

Odgovori na drugo pitanje su složeniji. Drugo pitanje glasi: „2. Ako se u Vašoj školi tijekom godina smanji broj učenika uključenih u izborni program, omogućuje li se učenicima pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika? (Može kratki odgovor, a možete i opisati situaciju.)“.

76 % ispitanika navodi da se u njihovim školama učenicima omogućuje pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika. Tri ispitanika eksplicitno navode da je učenicima omogućeno jer je riječ o seoskoj školi ili školi na otoku, a jedan ispitanik navodi da im je rečeno da to više neće biti moguće, odnosno da će doći do spajanja grupa. Isto tako, jedan ispitanik ističe da mu stručna služba stvara stres oko toga jer je prema mišljenju stručne službe to paralegalno i da zbog toga mogu imati problema s Ministarstvom, a u jednom se odgovoru navodi da je ispitanik zaposlen u privatnoj školi, stoga ima odgojno-obrazovne skupine s manje učenika.

5 % ispitanika navodi određene uvjete pod kojima je u njihovoj školi učenicima omogućeno pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika. U jednoj školi to je dozvoljeno isključivo učenicima 8. razreda, u drugoj samo uz spajanje razrednih odjela i u razredu bude preko 20, a znalo je biti i preko 25 učenika. Jedan ispitanik ističe da je to moguće samo u kombiniranim razrednim odjeljenjima. Pojedini ispitanici navode da je ponekad omogućeno pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika, ali nisu jasno napisali u kojim točno situacijama, tj. uvjetima. Također, u jednoj školi učenicima je omogućeno pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika s manje od 14 učenika samo ako broj učenika u paralelnim razredima prelazi u prosjeku 14 učenika, npr. 10 + 18 u dva razreda dok je u drugoj školi to omogućeno samo zato što škola radi u tri smjene i bilo bi nemoguće organizirati nastavu. Jedan ispitanik navodi da je to omogućeno isključivo u područnim školama i ako druga skupina broji više od 14 učenika.

U dodatnu kategoriju odvojili smo pojedine odgovore 8 % ispitanika. Jedan ispitanik navodi da u svojoj školi nema problem sa smanjivanjem, svaki razred ima svoju skupinu za izborni njemački te da 4. razredi redovito broje manje od 14 učenika, u drugom primjeru škola ima samo jedan izborni predmet stranog jezika te je zbog toga učenicima omogućeno pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika. Dva ispitanika još nisu doživjela

takvu situaciju da u skupini imaju manje od 14 učenika. Jedan ispitanik navodi da nema problema s takvom situacijom jer su u njegovoj školi dva strana jezika obavezna.

11 % ispitanika navelo je da se njihovim učenicima ne omogućuje pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika. Kao mogući razlozi zbog kojih se učenicima ne omogućuje pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika navode se strah od prosvjetne inspekcije, neodobravanje ravnatelja/ravnateljice, čak i izloženost prijetnjama zbog inzistiranja da se učenicima omogući pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika.

Iduće pitanje konkretizira problematiku prethodnog pitanja: „3. Ako se tijekom školske godine učenici ispisuju s učenja izbornog predmeta, te tijekom školske godine u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini ostane manje od 14 učenika, spajaju li ravnatelj/ravnateljica odgojno-obrazovne skupine u jednu odgojno-obrazovnu skupinu? (Može kratki odgovor, a možete i opisati situaciju.)“.

54 % ispitanika odgovorilo je da im se ne spajaju odgojno-obrazovne skupine. Jedan ispitanik detaljno opisuje situaciju u svojoj školi. Naime, navodi da se unazad nekoliko godina počelo spajati razrede na način da svaku drugu godinu ponude prvašima drugi strani jezik, a svaku drugu drugašima. Tako nastaju miješane grupe u svim odjelima (1. i 2., 3. i 4. itd.). S tom praksom se započelo kad je nastupila kriza i kad se broj učenika općenito znatno smanjio pa se time trebalo uštedjeti i na njihovoj satnici, ali još uvijek tako rade, iako se broj učenika ponovo povećao. Drugi ispitanik iznosi i vlastito mišljenje smatrajući da učenje stranog jezika u mješovitim skupinama i uz maksimalan trud i angažman učitelja gubi na kvaliteti.

29 % ispitanika izjasnilo se da u njihovima školama ravnatelj spaja odgojno-obrazovne skupine. Jedan ispitanik jasno navodi da je to praksa u školi, iako je imao situaciju gdje je u jednoj skupini bilo 5 učenika i rad je bio odličan. „Djeca su stvarno iskoristila rad u tako maloj skupini i svakom učeniku se moglo potpuno posvetiti i kod vježbi izgovora riječi, učenja fraza za konverzaciju i ostalog.“

17 % odgovora odvojili smo u posebnu kategoriju. Naime, 9 ispitanika nije se još susrelo s takvom situacijom, u školama 4 ispitanika nije dozvoljen ispis tijekom

školske godine, 5 ih navodi da spajanje ili nespajanje ovisi o specifičnosti situacije i zaduženjima učitelja, jedan ispitanik navodi da on uglavnom sam određuje koje se grupe spajaju, drugi ističe da će se u njegovoj školi skupine ubuduće spajati, ali ne navodi konkretan razlog i treći ispitanik pojašnjava da je bivši ravnatelj spajao, sadašnji ne spaja skupine.

Predzadnje pitanje glasi: „4. Ako je broj učenika veći od propisanog, dakle više od 28 učenika, izvodi li se nastava izborne nastave drugog stranog jezika u Vašoj školi u dvije odgojno-obrazovne skupine? (Može kratki odgovor, a možete i opisati situaciju.)“

50 % navodi da se u tom slučaju nastava izvodi u dvije odgojno-obrazovne skupine. Jedan ispitanik ističe da se učenike razdijeli u dvije skupine i šalje zahtjev Ministarstvu za odobrenje, a drugi da je do 28 jedna grupa, a iznad 28 učenika se formiraju dvije grupe.

Ako je broj učenika veći od propisanog u školama 16 % ispitanih, nastava izborne nastave drugog stranog jezika izvodi se u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini. Jedan ispitanik navodi da često ima grupe od 30-ak učenika i da se po tom pitanju ništa ne poduzima te je situacija sada takva da bi se u slučaju povećanja broja grupa morao zaposliti još jedan nastavnik.

32 % ispitanika navodi da se nisu našli u takvoj situaciji, a jedan ispitanik ističe da to ovisi od slučaja do slučaja, primjerice u 4. razredu budu dvije grupe, ali u petom jedna jer je ispod 28 učenika.

U zadnjem pitanju tražilo se mišljenje ispitanika o važećem tumačenju Ministarstva znanosti i obrazovanja⁶: „5. Na temelju navedenih važećih, novijih tumačenja Ministarstva znanosti i obrazovanja proizlazi da broj učenika ne može biti manji od 14 učenika kada se formira odgojno-obrazovna skupina. Nadalje, kada je broj učenika veći od propisanog, izborna nastava može se izvoditi i u dvije odgojno-obrazovne skupine i istodobno, ako se tijekom školske godine učenici ispisuju s učenja izbornog predmeta, te tijekom nastavne godine u svakoj odgojno-

---

⁶ Vidi: Dopis ravnateljice Uprave za odgoj i obrazovanje Vesne Šerepac od 17. lipnja 2021. pravobraniteljici za djecu, KLASA: 602-02/21-03/00213, URBROJ: 533-05-21-0002. URL: https://drive.google.com/file/d/1jafvAn_9isqr8P5g7f76emUatj0QTuZE/view?usp=sharing (3.9.2021.).

obrazovnoj skupini ostane manje od 14 učenika, odgojno-obrazovne skupine ne moraju se spajati u jednu odgojno-obrazovnu skupinu. Slažete li se s tim?“

44 % ispitanika slaže se s gore navedenim tumačenjem.

77 % ispitanih smatra da je tumačenje MZO-a suviše restriktivno. Dva ispitanika kao razlog navode da se tijekom školske godine učenici ne smiju ispisivati, a ako se ispišu na kraju godine, grupa mora ostati do kraja školovanja, tj. do 8. razreda i s manjim brojem učenika, jedan ispitanik izražava negodovanje izrazima „mogu i ne moraju“ smatrajući da ostavljaju previše manevarskog prostora. Jedan ispitanik jasno sažima većinu odgovora: „Ne slažem se s brojkom od 14 učenika za formiranje odgojno-obrazovne skupine. Smatram da bi se trebao dopustiti i manji broj s obzirom na metodologiju stranog jezika, a i kako bi se poticala višejezičnost. U potpunosti se slažem s nespajanjem skupina tijekom nastavne godine. Prvo, ispisi tijekom nastavne godine bi trebali biti dopušteni samo u iznimnim situacijama i time brojčano zanemarivi. Drugo, skupine tijekom nastavne godine stvore vlastitu dinamiku koja bi se ovim postupkom remetila. Treće, dolazi do zadiranja u postojeći raspored što nosi na više planova...“, a drugi ispitanik ističe da ako u izvanrednoj situaciji odgojno-obrazovna skupina može imati i manje od 14 učenika, onda neka bude dopušteno i pri formiranju skupina jer znamo da ćemo kad-tad svi doći do razine izvanredne situacije.

4. Zaključak

Nažalost, sadašnjim zakonodavnim okvirom višejezičnost u osnovnoškolskom obrazovanju dovedena je u pitanje. Učenike se ne potiče na učenje drugog stranog jezika. Ni Pravilnik o broju učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini u osnovnoj školi (NN 124/2009, 73/2010) ni Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/2008, 90/2010) ni na koji način nisu doprinijeli formiranju odgojno-obrazovnih skupina s manje od 14 učenika za izbornu nastavu drugog stranog jezika.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja ne prepoznaje ili ne razumije nužnost učenja dodatnog stranog jezika zbog konkurentnosti, mobilnosti te osobnog i profesionalnog razvoja naših građana. Dokumenti institucija Europske unije kojima se potiče učenje jezika kako bi više mladih govorilo barem dva europska jezika uz

materinski ostaju samo mrtvo slovo na papiru. Kao jedan od problema u radu se iznosi raznolikost i često i za učenika i učitelje štetna praksa pojedinih škola i s tim povezana neaktivnost Ministarstva znanosti i obrazovanja da nedvosmislenim propisom ili tumačenjem omogući formiranje skupina s manje od 14 učenika što bi svakako bio dodatan poticaj za učenje drugog stranog jezika, a time i brže usvajanje preporuka EU.

Iz anonimnog upitnika proizlazi da se u školama 76 % ispitanika učenicima omogućuje pravo na pohađanje izborne nastave drugog stranog jezika i s manje od 14 učenika, 54 % ispitanika odgovorilo je da im se ne spajaju odgojno-obrazovne skupine, ako je broj učenika veći od propisanog, 50 % kolegica i kolega navodi da se u njihovim školama nastava izvodi u dvije odgojno-obrazovne skupine i većina ispitanika smatra da je tumačenje Ministarstva znanosti i obrazovanja suviše restriktivno. Sukladno tumačenju kada je broj učenika veći od propisanog, izborna nastava može se izvoditi i u dvije odgojno-obrazovne skupine i istodobno, ako se tijekom školske godine učenici ispisuju s učenja izbornog predmeta, te tijekom nastavne godine u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini ostane manje od 14 učenika, odgojno-obrazovne skupine ne moraju se spajati u jednu odgojno-obrazovnu skupinu i ostati tako do kraja školovanja. No, ispitanici smatraju da bi se trebao dopustiti i manji broj od propisanog za formiranje odgojno-obrazovnih skupina s obzirom na metodologiju stranog jezika, a i kako bi se poticala višejezičnost.

5. Popis literature

1. Apel s okruglog stola: drugi strani jezik uvesti kao obvezan predmet u osnovne škole, Jutarnji list. URL: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/apel-s-okruglog-stola-drugi-strani-jezik-uvesti-kaobvezan-predmet-u-osnovne-skole-15071090> (3.9.2021.)
2. Dopis bivše ministricice Divjak od 12. lipnja 2019, KLASA: 602-01/19-01/00400, URBROJ: 533-05-19-0001. URL: https://kdv.hr/images/kdv-initiativen/Pismo_ministrice_-_PREPORUKA_VIJEJA_EUROPE.pdf (3.9.2021.)
3. Dopis bivše državne tajnice Ramljak od 8. lipnja 2020, KLASA: 602-01/20-01/00350, URBROJ: 533-05-20-0002. URL: <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=https://www.srednja.hr/app/uploads/2020/06/4849037-Odgovor-daje-se7553804.pdf&hl=en> (3.9.2021.)
4. Dopis ravnateljice Uprave za odgoj i obrazovanje Vesne Šerepac od 23. veljače 2021. Sindikatu hrvatskih učitelja, KLASA: 602-01/20-01/00350, URBROJ: 533-05-20-0002. URL: <http://shu.hr/media/9511/shu-ueenje-stranog-jezika.pdf> (3.9.2021.)
5. Dopis ravnateljice Uprave za odgoj i obrazovanje Vesne Šerepac od 17. lipnja 2021. pravobraniteljici za djecu, KLASA: 602-02/21-03/00213, URBROJ: 533-05-21-0002. URL: https://drive.google.com/file/d/1jafvAn_9isqr8P5g7f76emUatj0QTuZE/view?usp=sharing (3.9.2021.)
6. Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/2008, 90/2010). URL: <https://narodne-novine.nn.hr/search.aspx?upit=Dr%c5%beavni+pedago%c5%a1ki+standard+osnovno%c5%a1kolskog+sustava+odgoja+i+obrazovanja&naslovi=da&sortiraj=1&kategorija=1&rpp=10&qtype=3&pretraga=da> (3.9.2021.)
7. Engleski nije dovoljan za budućnost naše djece, Školski portal. URL: <https://www.skolskiportal.hr/sadrzaj/skolstvo-u-medijima/engleski-nije-dovoljan-za-buducnost-nase-djece/> (3.9.2021.)
8. Neravnopravan drugi strani jezik u školama, Novi list od 24. ožujka 2021. URL: <http://shu.hr/vijesti/drugi-strani-jezik-neravnopravan-2932021/> (3.9.2021.)
9. Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 7/2019). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_141.html (3.9.2021.)
10. Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 7/2019). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_140.html (3.9.2021.)
11. Odluku o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Talijanski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 7/2019). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_142.html (3.9.2021.)
12. Pravilnik o broju učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini u osnovnoj školi (NN 124/2009, 73/2010). URL: <https://narodne-novine.nn.hr/search.aspx?upit=%22Pravilnik+o+broju+u%c4%8denika+u+redovitom+i+kombiniranom+razrednom+odjelu+i+odgojno-obrazovnoj+skupini+u+osnovnoj+%c5%a1koli%22&naslovi=da&sortiraj=1&kategorija=1&rpp=10&qtype=3&pretraga=da> (3.9.2021.)

13. Preporuka Vijeća od 20. prosinca 2012. o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja [(2012/C 398/01) (Službeni list C 398 od 22. 12. 2012., str. 1.-5.) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aef0003> (3.9.2021.)

14. Rezolucija Vijeća od 21. studenog 2008. o europskoj strategiji za višejezičnost (2008/C 320/01) (Službeni list C 320 od 16.12.2008., str. 1-3.) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aef0003> (3.9.2021.)

15. Uredba (EU) br. 1288/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi programa „Erasmus+”: programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport i o stavljanju zvan snage Odluka br. 1719/2006/EZ, br. 1720/2006/EZ i br. 1298/2008/EZ (Službeni list L 347 od 20.12.2013., str. 50-83.) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2013:347:FULL&from=EL> (3.9.2021.)

16. Zagrebačka rezolucija o višejezičnosti
http://www.kdv.hr/images/NewFolder/Zagrebaka_rezolucija_o_viejezinosti.pdf (3.9.2021.)

17. Zaključci Vijeća od 20. svibnja 2014. o višejezičnosti i razvoju jezičnih kompetencija (2014/C 183/06) (Službeni list C 183 od 14. 6. 2014., str. 26-29.) URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2014.183.01.0026.01.HRV&toc=OJ%3AC%3A2014%3A183%3AFULL (3.9.2021.)